

4. Організація готельного господарства. Навч. посіб. для студ. Напрямку підготовки 6.140101 ден. та заоч. форм навчання / С.В. Шепелева, Г. В. Руденко. - Донецьк :ДонНУСТ, 2011. – 497 с.

5. Закон України «Про порядок розслідування й обліку нещасних випадків на виробництві» від 15.09.1995, № 324/95-ВР із змінами, внесеними згідно із Законами №124-VIII(124-19) від 15.01.2015 р. [online].

6. Закон України "Про туризм" №1282/4 від 18.11.2003 р. // Відомості Верховної Ради України.- 2003. -№29.

7. Алексеева Ю. Регіональні аспекти регулювання туристичної галузі України // Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз: Матеріали наук.-практ. конф.: У 2 т. / За заг. ред. В.І.Лугового, В.М.Князева. – К.: Вид-во НАДУ, 2002. – Т.2. – С. 233-234.

8. Закон України «Про охорону праці» №229-IV (229-15) від 21.11.2009 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2009. - №2. – С.10-15.

УДК 338.48-6:615.8(043.2)

Горзов В.В., Кампов Н.С.
Мукачівський державний університет
м. Мукачеве
hojsaknad@gmail.com

ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ПОЄДНАНА ФОРМА ТУРИЗМУ

Лікувально-оздоровчий туризм є одним з найбільш стійких видів туристичних ринків України і пріоритетних напрямів, проте він найбільше потребує підтримки і скоординованого розвитку. Наявні та потенційні запаси лікувальних ресурсів, враховуючи їх якісні і кількісні характеристики, наразі повинні стати спонуканням суспільних практик відновлення здоров'я людини, подовження періоду активного довголіття та впровадження здорового способу життя. Зважаючи з одного боку на наявність в Україні рекреаційного

потенціалу, а з другого враховуючи занедбаний стан санаторно-курортної галузі в Україні, т наявні тенденції збільшення показників захворюваності населення України достатньо актуальними постають питання запровадження ефективної системи стратегічного управління розвитку лікувально-оздоровчого туризму.

Лікувально-оздоровчий слід розглядати як подорож на визначений термін з метою отримання широкого комплексу послуг, які поєднують відпочинок, оздоровлення, лікування та рекреацію [1].

Лікувально-оздоровчий туризм – це поєднана форма туризму, в структуру турпродукту якого входять як елементи лікувального (медичного) туризму, так і елементи оздоровчого туризму.

Метою лікувально-оздоровчого туризму є профілактика захворювань і відпочинок, комплексне використання природних лікувальних факторів і рухової діяльності в лікувально-профілактичних цілях. Він характеризується більшою тривалістю подорожі, відвідуванням меншої кількості міст і більшою тривалістю перебування в одному місці, тобто поряд із проведенням дозвілля передбачає відпочинок.

Лікувально-оздоровча рекреація може включати різні види та методи.

Кліматотерапія – використання впливу різних метеорологічних факторів і особливостей клімату даної місцевості, а також спеціальних кліматичних процедур (повітряних і сонячних ванн, сну на повітрі, таласотерапії (сон на березі моря, морські купання), при яких досягається максимальний вплив кліматичних факторів на хворих) з лікувальною і профілактичною метою. До спеціальних методів кліматотерапії належать: аеротерапія (лікувальний і профілактичний вплив відкритого свіжого повітря), геліотерапія (застосування сонячних променів з лікувальною і профілактичною метою), таласотерапія (використання з метою загартовування і лікування різних кліматичних, бальнеологічних і гідротерапевтичних факторів, пов'язаних з перебуванням біля моря) [1].

2. Бальнеотерапія – водолікування, завданням якого є застосування мінеральних вод з метою профілактики, лікування і відновлення порушених хворобою функцій організму. Основу бальнеотерапії складають методики зовнішнього (загальні і місцеві ванни, витягування хребта у воді, зрошення голови, купання і плавання в басейні тощо) та внутрішнього (пиття, промивання шлунку, дуоденальний дренаж, різні методики промивання – зрошення шлунку, крапельні клізми, інгаляції тощо) застосування мінеральних вод [1].

3. Таласотерапія – це використання у процедурах по догляду за тілом морської води, підігрітою до $+33^{\circ}\text{C}$, водоростей і морських грязей у поєднанні з морським кліматом. Морська вода, багата мінеральними солями і олігоелементами, ідентичними людській плазмі забезпечує відсутні мікроелементи: йод, сірку, калій і кальцій. Таласотерапія здатна істотно поліпшити обмін речовин, здійснити детоксикацію організму, наситити мінералами опорно-руховий апарат людини, збільшити життєву ємність легенів, поліпшує функцію серцевого м'яза, зміцнити судини і поліпшити кровообіг, нормалізує рівень холестерину в організмі, очищає шкірні покриви, сприяє реабілітації та оздоровленню організму [2].

4. Спелеотерапія – це використання мікроклімату печер, шахт для лікування цілого ряду захворювань. Основний лікувальний чинник печер – це мікрокліматичні умови, які характеризуються цілим рядом особливостей: постійністю іонного і газового складу повітря, домінуючою роллю від'ємно заряджених іонів, постійністю барометричного тиску і температури, незначною відносною вологістю, відсутністю бактеріальної флори й алергенів, наявністю великої кількості натрієво-хлористих аерозолів. Лікувальний ефект спелеотерапії визначається сумарною дією компонентів мікроклімату. Тривале перебування в печерах (200-300 годин на протязі 5-6 тижнів) створює умови для пониження чутливості організму до алергенів, підвищує насиченість артеріальної крові киснем, нормалізує артеріальний тиск і обмінні процеси.

5. Фітотерапія – це лікування з використанням рослин. Фітотерапія характеризується м'якою, поступовою, різносторонньою дією біологічно активних компонентів окремих лікарських рослин на організм людини без побічних негативних змін. В зв'язку з тим, що біологічно активні компоненти рослин за своєю хімічною структурою дуже близькі або навіть ідентичні тим які виробляє людський організм, вони активно сприяють нормалізації життєво важливих процесів, покращують обмін речовин, забезпечують організм необхідними вітамінами, мінеральними речовинами.

Функціонування лікувально-оздоровчого туризму в Закарпатській області забезпечується природними рекреаційними факторами та наявною інфраструктурою, відповідним персоналом тощо.

Основними напрямками з розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Закарпатській області є: розвиток необхідної інфраструктури для організації дозвілля, підвищення якості та розширення анімаційних заходів; радикальна перебудова організації харчування у рекреаційних закладах, підвищення їх якості, залучення спеціалістів-дієтологів та фахівців у галузі організації та технології харчування; якісна підготовка та підвищення кваліфікації лікарів і середнього медичного персоналу для надання послуг лікувально-оздоровчого туризму та його організаційне та технологічне забезпечення; постійне оновлення матеріально-технічної бази спеціалізованих засобів розміщення туристів.

Список використаних джерел

1. Билим О.С. Розширення послуг лікувально-оздоровчого туризму в Україні / О.С Билим., К.О.Дернова // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2017. – Вип. 4. – С. 62-70.

2. Що таке таласотерапія або лікування морем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kirillovka.mobi/uk/articles/talassoterapiya-ili-lechenie-morem>.

3. Використання карстових печер для спелеотуризму, спелеотерапії та інших цілей [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://pidruchniki.com/1414102541951/turizm/vikoristannya_karstovih_pecher_dlya_speleoturizmu_speleoterapiyi_inshih_tsiley

4. Фітотерапія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://trembita.in.ua/index.php?page=fito>

УДК 338.486.5(043.2)

Гурак Д.І., Медвідь Л.І.

*Мукачівський державний університет
м. Мукачево
me_lar@ukr.net*

ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНО- РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Розвиток туристичної діяльності зумовлює підвищення уваги до питань планувальної організації туристичного простору, особливо в умовах міського середовища. Значну потребу у розвитку туристично-оздоровчих та туристично-розважальних об'єктів відчують великі міста.

Особлива увага сьогодні приділяється комплексній організації рекреаційно-туристичного простору на регіональному рівні та рівні містобудування з урахуванням сучасних вимог до проведення організованого активного відпочинку населення. Зокрема, це відмічено у Схемі планування території Закарпатської області на період до 2031 року, де одним з пріоритетних напрямків визначено розвиток рекреаційно-туристичного простору [1].

Рекреаційно-туристичний простір є частиною географічного простору, зокрема фізично-географічного, суспільного, культурного, економічного просторів, у межах якого відбуваються організовані туристичні заходи, події та явища. Туристичний простір має свою структуру та внутрішню організацію, що складається з «первинних» та «вторинних», які зумовлюють задоволення рекреаційно-туристичних потреб людини [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>